

**ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЯК
ПЕРСПЕКТИВА ЕФЕКТИВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ
ОПЕРАТОРІВ КОМП'ЮТЕРНОГО НАБОРУ**

Анотація. В статті розглядається сучасний стан професійної підготовки майбутніх операторів комп'ютерного набору та її вдосконалення через впровадження компетентнісного підходу.

Ключові слова. Професійна підготовка, компетентнісний підхід, професійна компетентність, самоосвітня компетентність.

М. Милохіна

**ФОРМИРОВАНИЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ КАК
ПЕРСПЕКТИВА ЭФФЕКТИВНОЙ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ
ПОДГОТОВКИ ОПЕРАТОРОВ КОМПЬЮТЕРНОГО НАБОРА**

Анотация. В статье рассматривается современное состояние профессиональной подготовки будущих операторов компьютерного набора и ее совершенствование посредством компетентностного подхода.

Ключевые слова: профессиональная подготовка, компетентностный подход, профессиональная компетентность, самообразовательная компетентность.

М. Milokhina

**Formation of professional competence as prospect for effective vocational
training of a computer set operators**

Annotation. In the article is examined the modern state of professional preparation of future operators of computer set and perfection by competence approach.

Key words: vocational education and training, competence approach, professional competence, selfeducational competence.

Постановка проблеми. Освіта постійно залишається першочерговим чинником розвитку суспільства. Сьогодні вона модернізується у напрямку, коли учні набувають цілісного досвіду вирішення життєвих питань. Така ситуація обумовила дуальність підготовки операторів комп'ютерного набору, якої вимагає ринок праці, а саме виділення у змісті навчання технічної та інформаційної складових сприятиме вирішенню іншого поділу навчально-виробничого процесу на частини. Перша з яких – обов'язкове засвоєння базових знань, друга – формування певних якостей, розвитку особистості. Сучасні науковці поділяють думку про те, що підготовка робітників орієнтована здебільшого на репродуктивну діяльність (С.У. Гончаренко, І.А. Зязюн, Дж. Равен [5, 10, 14]). Вони визначають різні причини виникнення цієї ситуації.

Мета статті. Окреслити сучасний стан професійної підготовки майбутніх операторів комп'ютерного набору у сучасній теорії та практиці.

Виклад основного матеріалу дослідження. Однією з головних причин незадовільної якості підготовки робітників С.У. Гончаренко вбачає у невірному трактуванні самого поняття "якість освіти". "Занадто часто на практиці якість освіти випускника загальноосвітньої чи професійної школи зводять до поточної чи підсумкової оцінки учнів чи студентів лише за одним параметром – рівнем знань, умінь" – говорить автор [5, с.50]. Він зазначає також, що у визначенні якості професійної підготовки слід виходити з того, що сьогодні професійна освіта повинна дати спеціалісту не стільки суму знань, скільки набір компетенцій. Вони, на думку науковця, забезпечуватимуть готовність до праці в економічних умовах, які динамічно змінюються, осмислено сприймати і критично оцінювати соціально-економічні процеси, прогнозувати їхній розвиток, адаптуватися в них і, в ідеалі, впливати на ці процеси. Тобто ми спостерігаємо, що вимоги до сучасного оператора комп'ютерного набору не можуть обмежуватись його здатністю працювати з текстом, таблицями, базами даних тощо. Вони також мають бути здатними аналізувати ринок технічних та програмних продуктів, вміти обирати оптимальні з них для вирішення поставлених задач, самостійно опановувати нову продукцію тощо.

До того ж професії, які пов'язані із інформаційними технологіями, можна вважати самодостатніми. Ми маємо на увазі те, що навчально-виробничий процес підготовки оператора комп'ютерного набору направити на оволодіння інформаційними процесами (пошук, обробка, збереження тощо), які вони будуть здійснювати у професійній діяльності, то таким шляхом вони зможуть підвищувати і власний професійний рівень.

Точку зору С.У. Гончаренка з приводу причини превалювання репродуктивної діяльності робітників підтримує науковець І.А. Зязюн. Він вбачає її у недостатньому використанні в навчальному процесі спеціальних психолого-педагогічних технологій, спрямованих на розвиток творчого мислення суб'єктів навчання [10, с.11]. Це призвело до орієнтації учіння "на запам'ятовування алгоритмів і прийомів їх використання" – наголошує автор [10, с.14]. Одним із шляхів усунення репродуктивного підходу до професійної діяльності науковець вважає набуття навиків організації евристичного пошуку і вибору варіантів вирішення засобами опанування евристичних прийомів і методів. У сучасних дослідженнях ці критерії визначають навчально-пізнавальну, інформаційну компетентності, які виступають основоположними цеглинами компетентнісного підходу. Отже, підтверджується думка про актуальність інформаційної складової у підготовці операторів комп'ютерного набору, яка складається із здатностей до отримання інформації та подальшої роботи з нею.

Джон Равен виявляє проблему професійної підготовки робітників в через аналіз особливостей аграрного, індустріального та сучасного інформаційного суспільства [14]. Вона вбачається автором у тому, що в початково-виробничому процесі не враховані особливості та потреби сучасного суспільства.

В сучасному суспільстві й досі переважають переконання, притаманні індустріальному суспільству, що полягають у набутті робітниками мінімального рівня компетентності (в трьох основних навичках: читанні, писемності та лічбі) та бездумного дотримання правил. В протиположності цьому представники інформаційного суспільства "готові працювати за потребами,

виявляють високу адаптивність, готові до нових задач та нововведень, особисто зацікавлені у підвищенні ефективності праці, у перспективному плануванні та наявності планів на майбутнє, а також готові брати на себе особисту відповідальність та виправляти помилки" [14, с.72-73]. Таким чином, Дж. Равен, подібно до інших науковців, висловлює думку, що за основу професійної підготовки необхідно брати не усталені знання, вміння та навички, а особистісні якості робітника та діяльнісний аспект у навчанні.

Продуктивна діяльність як базис ефективної освіти виділяється І.А. Зязюном. Така діяльність представляється науковцями через здійснення інтегративної діяльності, що визначається повнотою свого змісту в процесуальному аспекті (ціле покладання - цілевиконання) і у видовому аспекті – в ній мають бути достатньо виражені пізнавальна, ціннісно-орієнтувальна, перетворююча, комунікативна і естетична діяльність. Тут необхідним є пошук шляхів організації особистого досвіду учнів, студентів.

Тож якість професійно-технічної освіти чітко визначається через інтеграцію поширених особистісно-орієнтованого, діяльнісного, системного та інших підходів до організації навчально-виробничого процесу, результатом якої виступає сьогодні так званий компетентнісний підхід.

Він привертає увагу як міжнародних організацій (Міжнародна комісія Ради Європи, Експерти країн Європейського Союзу, ЮНЕСКО, Міжнародний департамент стандартів, Організація економічного співробітництва та розвитку), так і вітчизняних науковців. Загальні особливості вивчали І.О. Зимня, О.В. Овчарук; специфіку впровадження компетентнісного підходу в середні навчальні заклади вивчали О.Я. Савченко, В.А. Болотов, В.В. Сериков; компетентнісний підхід до підготовки фахівців у вищій освіті висвітлений в працях В.В. Ягупова, В.І. Свистун, О.С. Заблоцької та ін. Окремі аспекти компетентнісного підходу в професійно-технічній освіті досліджують І.Д. Бех, Н.Г. Ничкало, О.А. Дубасенюк та ін. Аналіз публікацій вказує на недостатнє висвітлення проблеми в галузі професійно-технічної освіти та потребу подальшого вивчення професійної компетентності.

Аналізуючи праці, присвячені розкриттю сутності компетентнісного підходу в освіті, нами було визначено три основні компоненти, які в ньому виділяють науковці. А.В. Хуторський вбачає сутність компетентнісного підходу у тому, що він передбачає не засвоєння учнем відокремлених одне від іншого знань, а оволодіння ними в комплексі. Тобто підтверджується популярність компетентнісного підходу через тенденцію до поєднання окремих дисциплін, встановлення зв'язків між ними. На нашу думку, реалізація цієї ідеї у професійній підготовці майбутніх операторів комп'ютерного набору можлива через використання курсу інформатики у відповідності до компетентнісного підходу. Тому важливою для нас є думка Зимньої про те, що компетентнісний підхід не протиставляється традиційному підходу, заснованому на оволодінні учнями знаннями, вміннями та навичками. Він приймаючи необхідність суспільства в посиленні практикоорієнтованості освіти "суттєво розширює його зміст власне особистісними складовими", "робить його гуманістично направленим" [9, с. 36]. До цієї думки приєднується також Н.О. Брюханова, яка зазначає, що на противагу традиційному підходу, який забезпечував загальне уявлення про способи виконання певної діяльності та сформованість загально професійних умінь, до компетентнісного підходу висуваються вимоги забезпечення сформованості професійних якостей, поведінкових актів та виконавчих дій на рівні посадових вимог можливого працевлаштування і, в той же час, на рівні вимог наступного освітнього рівня (у разі продовження освіти). Як додає Л.І. Парашенко, "компетентнісний підхід полягає в зміщенні акценту з накопичування нормативно визначених знань, умінь і навичок до формування й розвитку в учнів здатності практично діяти, застосовувати індивідуальні техніки і досвід успішних дій у ситуаціях професійної діяльності та соціальної практики" [11, с.71-72]. З точки зору професійної підготовки операторів комп'ютерного набору сутність компетентнісного підходу передбачає зміну її мети із засвоєння професійних знань і вмінь на професійний розвиток учнів, з підготовки вузького «техніко орієнтованого» спеціаліста на підготовку

професіонала, який володіє низкою різнобічних професійно значущих компетенцій.

За результатами аналізу педагогічних праць ми робимо висновок, що компетентнісний підхід не є абсолютно новим явищем, бо для розкриття його сутності оперують загальноприйнятими в педагогічній освіті поняттями. Він представляється нам інтегрованим вдосконаленим підходом, у якому враховуються сучасні потреби виробництва. Нами компетентнісний підхід буде розумітися як комплексна характеристика, яка інтегрує у собі перевірені на практиці технології особистісного, діяльнісного та системного підходів, які у певний час довели свою ефективність на практиці, але водночас проявили слабкі сторони, які потребують методичного доповнення. Тож їх взаємозв'язок, представлений у компетентнісному підході, викликаний для задоволення освітніх потреб сьогодення. Питанню впровадження компетентнісного підходу у професійну підготовку операторів комп'ютерного набору передують визначення понять «компетенція» і «компетентність». Трактування цих понять не є загальноприйнятим, про що свідчить різноманітність їх тлумачення у словниках (словники С.І. Ожегова, Д.М. Ушакова, словник професійної освіти, Енциклопедія освіти тощо).

Більш широко поняття «компетентність» розкрито у працях науковців. Проте ми не ставимо за мету дослідити різноманітність трактувань та узагальнити поняття "компетентність", адже таке дослідження було успішно здійснено В.В. Ягуповим та В.І. Свистун. Його аналіз призвів нас до висновку, що компетентність - нечітке поняття, через те, що зважаючи на довгу наукову історію його розробки та наповнення сенсом, науковці ще й досі не використовують єдиного визначення цього поняття. Однак, зважаючи на загальнодержавне прагнення приблизитись до європейської якості освіти, ми вважаємо потрібним спиратись на дефініцію, зазначену у міжнародному стандарті ISO 9000-2008. Тому у нашому дослідженні ми будемо спиратись на визначення компетентності як продемонстрованої здатності використовувати знання, вміння та навички на практиці, а також наявності досвіду і свідомого

відповідального ставлення, потрібних та необхідних для ефективного виконання певної професійної або соціальної функції.

Для нашого дослідження важливим доповненням у розумінні поняття «компетентність» є висновок О.В. Овчарук, який ґрунтується на думках міжнародних експертів про те, що компетентності є тими індикаторами, що дозволяють визначити готовність учня-випускника до життя, його подальшого особистого розвитку й до активної участі в житті суспільства. На думку автора, важливим для випускників є бути готовим змінюватись та пристосовуватись до нових потреб ринку праці, оперувати й управляти інформацією, активно діяти. Швидко приймати рішення, навчатись упродовж життя". В.А. Болотов та В.В. Сериков зазначають, що "компетентність як властивість індивіду існує в різноманітних формах: в якості ступеня умілості, засобу особистісної самореалізації (звичка, засіб життєдіяльності, захоплення), певного результату саморозвитку індивіда чи форми вияву здатностей тощо" [3, с.11]. Для фахівців у галузі інформаційних технологій, які готуються у ПТНЗ, на нашу думку, оперування і управління інформацією є провідним умінням, яке має відображатись у змісті їх підготовки.

Підходи до визначення поняття "компетенція" також подібні і у загальному вигляді визначають її як набір та описання знань, умінь, навичок, досвіду та ставлення, потрібних та необхідних для ефективного виконання певної професійної або соціальної функції.

У нашому дослідженні, присвяченому професійній підготовці операторів комп'ютерного набору, ми будемо оперувати більш конкретним поняттям – «професійна компетентність», що є загальноприйнятим в контексті професійно-технічної освіти Так, Н.Г. Ничкало знайомить із результатами засідання Центрально-Східно-європейського клубу професійної освіти, що відбулося в Києві на початку жовтня 1996 р. У ході обговорення було обґрунтовано деякі принципи постсекундарної (післясередньої) освіти, серед яких орієнтація на посилення професійної компетентності, випередження кваліфікаційної підготовки [13, с. 28].

В Енциклопедії освіти подано схоже визначення. "Професійна компетентність – інтегративна характеристика ділових і особистісних якостей фахівця, що відображає рівень знань, умінь, досвіду, достатніх для досягнення мети з певного виду професійної діяльності, а також моральну позицію фахівця" [7, с. 722]. Ми погоджуємось із наведеним визначенням, проте нам більше імпонує словосполучення «продемонстрована здатність», використане у дефініції компетентності міжнародного стандарту. Тому *компетентність будемо розуміти як продемонстровану здатність використовувати знання, вміння та навички на практиці, а також наявності досвіду і свідомого відповідального ставлення, достатніх для досягнення мети з певного виду професійної діяльності.*

З метою більш якісного формування професійної компетентності у майбутніх операторів комп'ютерного набору розглянемо професійну компетентність з точки зору психофізіології. Є.В. Трифонов трактує її як якість, властивість чи стан спеціаліста, які разом або окремо забезпечують його фізичний, психічну чи духовну відповідність необхідності, потребі, вимогам певної професії, спеціальності, спеціалізації, стандартам кваліфікації, службовій посаді. Дослідник розглядає складові професійної компетентності як мінімальний і достатній набір частих конструктів, які відповідають стандартам кваліфікації з даної спеціальності та які визначають професійну компетентність спеціаліста. На базі конструктів формуються загальні якості, що потрібні спеціалісту-професіоналу. Серед конструктів дослідник виділяє: духовну компетентність (розуміння сенсу життя, його цілей, ієрархії ідеалів, їх відношення до професійної діяльності в умовах даного виду праці); психічну компетентність (наявність здатностей, знань, умінь та навичок ефективного самоуправління психікою, її організації в умовах фізичного і соціального середовища діяльності, а також в умовах даного виду праці); загальну фізичну компетентність в умовах даного виду праці (наявність здатностей, знань, умінь та навичок ефективного самоуправління фізичним станом організму); інтелектуальну компетентність (наявність спеціальних наукових знань, вмінь та навичок з конкретної спеціальності, спеціалізації, службової посади, наявність потреби до їх постійного оновлення та використання

на практиці в умовах даного виду праці); технологічну компетентність (наявність вмінь та навичок фізичної діяльності за спеціальністю, роботи з технічними засобами діяльності в системах "людина-машина" в умовах даного виду праці); соціальну компетентність (наявність здібностей, знань, вмінь та навичок ефективної взаємодії зі співробітниками всіх рівнів тощо). На нашу думку, дослідник досить різнобічно розглянув професійну компетентність і повно її охопив. Однак у професійній підготовці операторів комп'ютерного набору ми не в змозі комплексно охопити всі визначені конструкти, бо, по-перше, наше дослідження педагогічне і в ньому не передбачено використання психологічних механізмів у досягненні поставленої мети. По-друге, часові рамки нашого дослідження не дозволяють для ефективного формування професійної компетентності нам розпочати з професійного відбору учнів. Хоча, безумовно, для операторів комп'ютерного набору, на нашу думку, важливими є медичні показники (наприклад, стан зору та стійкість спинного хребта). Тому з педагогічної точки зору ми можемо врахувати такі компетентності: духовну, яка звужиться до ціннісного аспекту у професійній діяльності, інтелектуальну, технологічну та частково соціальну.

Визначаючи складові, які будуть формуватись в операторів комп'ютерного набору, ми помітили, що разом із висловлюваннями про те, що знання, вміння та навички не в змозі повністю розкрити вимоги до сучасного робітника, вітчизняні науковці не готові відмовитись від даного підходу повністю, тому традиційні знання, вміння та навички доповнюють додатковими складовими, які, на їх думку, є професійно важливими для конкурентоспроможного фахівця.

Аналіз наукової літератури дав змогу О.І.Дрогайцеву [15, с.50-59] виділити підходи до визначення професійної компетентності. Її трактують як похідний компонент загальнокультурної компетентності; систему знань, умінь, навичок, професійно значущих якостей особистості; систему взаємопов'язаних компетенцій; форму здійснення професійної діяльності; єдність теоретичної та практичної готовності до здійснення професійної діяльності; характеристику

особистості; рівень освіченості фахівця; якість особистості; психічний стан; володіння здатністю та уміннями виконувати певні трудові дії; усвідомлення людиною свого професійного призначення тощо.

Під професійними компетенціями З. Вятковський розуміє структуру знання, яка складається з певних здібностей, підсилених знаннями, досвідом, побудованих на основі переконань, і що з допомогою тих здібностей варто і можна ініціювати й успішно реалізувати професійні завдання на рівні прийнятих стандартів [4]. Наведені визначення представляють професійну компетентність як поняття зі сталим змістом, що неприйнятно для операторів комп'ютерного набору через потребу у систематичному оновленні їх професійних здатностей.

На противагу цьому у працях вітчизняних науковців (Е.Ф. Зеєр, А.К. Маркова[8, 12] та ін.) та переважної більшості зарубіжних експертів існує тенденція представлення професійної компетентності через набір базових компетентностей. Такий підхід дає змогу наповнювати поняття професійної компетентності в залежності від професії або спеціальності, до якої його відносять. Ключові компетентності, в свою чергу, достатньо повно вивчені як зарубіжними, так і вітчизняними науковцями.

Автори [2], дослідивши підходи до розуміння компетентності виділили три основні напрямки: поведінковий підхід (США), функціональний підхід (Великобританія) та цілісний підхід (Франція, Німеччина, Австрія).

На основі отриманих результатів науковці дійшли висновку, що одномірні (лінійні) структури компетентності не розкриваються в повній мірі сутності цього поняття та уступають багатомірним. Тому, отриманні в ході аналізу результати науковці об'єднали у авторській структурі:

Розглядаючи матрицю крізь призму підготовки кваліфікованого робітника з інформаційних технологій, розуміємо, що разом з компетентностями, які орієнтовані безпосередньо на виконання професійної діяльності (когнітивна, що включає знання та розуміння; функціональна – психомоторні та прикладні навички) для нього не менш важливими є

особистісні компетентності (мета-компетентність, що визначається як уміння вчитися, та соціальна, яка включає поведінку та ставлення). На нашу думку, дана матриця досить повно розкриває сутність професійної компетентності та демонструє відмінності моделі компетентного робітника порівняно із традиційною підготовкою, що базується на знаннях, вміннях та навичках.

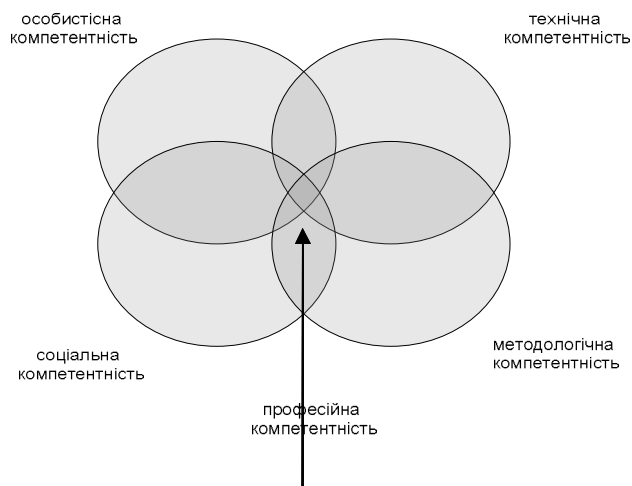
	<i>орієнтовані на професію</i>	<i>особистісні</i>
<i>концептуальні (теоретичні)</i>	когнітивна компетентність	мета-компетентність
<i>операційні (діяльнісні)</i>	функціональна компетентність	соціальна компетентність

Рис. 1. Матриця складових професійної компетентності

Аналіз матриці через призму професійної підготовки майбутніх операторів комп'ютерного набору дає змогу виділити компетентність "уміння вчитися" (у складі мета-компетентності) як таку, що здатна забезпечити подальше професійне самовдосконалення.

Така компетентність виділена й у німецькому підході до розкриття сутності професійної компетентності, викладена в узагальненому матеріалі семінару [1]. Вони також дотримуються думки про те, що основою професійної компетентності є так звані ключові компетентності (рис. 2).

У процесі формування професійної компетентності, заснованому на поступовому набутті учнями окремих складових такої компетентності, ми вважаємо корисним врахувати ідею матриці, яка допомагає представити професійну компетентність як цілісну систему із взаємозв'язками її компонентів.

Рис. 2

В цьому підході також можна виділити компетентності, які стосуються безпосередньої професійної діяльності: технічна компетентність (асиміляція знань, вмінь та навичок, що передбачені державними та регіональними документами з професії) та методологічна компетентність (здатність до самостійного отримання інформації, поєднання фундаментальних знань та робочих технік, а також вміння професійно реагувати на ситуації, які виникають в професійній діяльності), соціальна компетентність (здатність співпрацювати з іншими людьми, що включає вміння працювати в колективі та комунікативні навички), особистісна компетентність (самопізнання, відповідальність, розвиток особистих інтересів та життєвих планів).

Отже, німецькі експерти вбачають формування професійної компетентності у набутті робітниками чотирьох компонентів із їх подальшою інтеграцією.

Для нашого дослідження цікавим є підхід А.К. Маркової. Результат формування професійної компетентності вона вбачає у наявності в учнів трьох основних компонентів [12]. Вони представлені у вигляді окремих компетентностей: спеціальної, особистісної та індивідуальної. Спеціальна компетентність розглядається науковцем як здатність до планування виробничих процесів, вміння працювати з комп'ютером, з оргтехнікою, читання технічної документації, а також включає ручні навички. У підготовці працівників галузі інформаційних технологій її можна ототожнити із сталими

знаннями та вміннями, що отримують учні протягом терміну навчання у ПТНЗ. Під особистісною компетенцією розуміється здатність планувати свою трудову діяльність, контролювати та регулювати її, здатність до самостійного прийняття рішень, здатність знаходити нестандартні рішення (тобто креативність), гнучке теоретичне та практичне мислення, вміння бачити проблему, здатність самостійно отримувати нові знання та вміння. Така компетентність у дещо розширеному змісті представляє компетентність "уміння вчитись". Індивідуальна компетентність представлена А.К. Марковою як мотивація досягнення, ресурс успіху, прагнення до якості власної роботи, здатність до самомотивації, впевненість у собі, оптимізм. Така компетентність стосується психологічного настрою учнів, тому не буде розглядатись у нашому дослідженні.

Питанню самоосвіти приділив увагу й російський вчений Е.Ф. Зеєр [8], напрацювання якого стали базою для досліджень багатьох вітчизняних науковців з питань розробки та впровадження компетентнісного підходу. Дослідник пропонує авторську структуру професійної компетентності та виділяє такі компоненти: соціально-правова, спеціальна, персональна та ауто компетентність.

Визначені нами професійні важливі якості майбутнього оператора комп'ютерного набору науковець інтегрував у спеціальній компетентності, під якою Е.Ф. Зеєр розуміє підготовленість до самостійного виконання конкретних видів діяльності, вміння вирішувати типові професійні задачі та оцінювати результати власної праці, здатність самостійно здобувати нові знання та вміння зі спеціальності.

Шляхи розвитку професійної компетентності майбутніх операторів комп'ютерного набору через формування компетентності "уміння вчитися" окреслює академік Н.Г. Ничкало. Науковець говорить, що після тривалих дискусій науковці сформулювали основні принципи професійної освіти, серед яких для нашого дослідження цікавими є такі: випереджувального характеру

професійної підготовки; фундаменталізації; інтеграції професійної підготовки, науки і виробництва [13, с. 87].

Науковець Г.Я. Дутка, посилаючись на праці Я. Чебишева та В. Кагана говорить, що "реалізація інтегральної функції в умовах панування традиційної концепції побудови навчальних дисциплін не є ефективною, а практикована донині псевдоінтеграція педагогічно неспроможна забезпечити цілісність освітнього процесу. Звідси поширення в освіті феномена "розривності мислення", коли відособлені дисциплінарні знання студентів не керують їх діями на практиці – в навчанні та професійній діяльності" [6, с.51]. Інтеграцію наукового знання (фундаментального і спеціального) у професійній підготовці доцільно здійснювати на основі системотвірної фундаментальної дисципліни. [6, с.54]. У своєму дослідженні ми, приєднуючись до теорії Г.Я. Дутки, будемо використовувати інформатику у її інформаційному аспекті як системотвірну дисципліну для професійної підготовки майбутніх операторів комп'ютерного набору у професійно-технічних навчальних закладах.

Висновок. Отже, сучасний процес підготовки операторів комп'ютерного набору не задовольняє у повній мірі вимог до фахівця на ринку праці. Науковці вбачають проблему у фокусуванні навчально-виробничого процесу на репродуктивній діяльності із засвоєнням готових знань і умінь. Провідною ідеєю виходу із даної ситуації є впровадження компетентнісного підходу у навчально-виробничий процес.

Виявлено, що для оператора комп'ютерного набору професійно важливими компетентностями виступають інформаційна та самоосвітня компетентності. Інформаційна компетентність, яка полягає у набутті професійно важливих знань і умінь, формується у навчально-виробничому процесі підготовки фахівців. Самоосвітня компетентність, що передбачає здатність до самостійного оновлення професійних знань і умінь професійного напрямку, реалізовується недостатньо. Шлях її формування вбачається нами у засвоєнні учнями фахових фундаментальних понять, що є подальшим напрямом нашого дослідження.

Література:

1. Competency-based training. Compilation of seminar subject matter: Training the trainers [електронний ресурс]. – 2003. – Режим доступу: http://star-www.inwent.org/starweb/inwent/docs/Lehrbrief_01_engl.pdf
2. Francoise Delamare Le Deist & Jonathan Winterton What Is Competence? [Електронний ресурс] // Human Resource Development International, Vol. 8, No. 1, 27 – 46, March 2005. – Режим доступу: <http://www.fse.provincia.tn.it/prgleonardo/leonardo/public/documentation/finalseminar/compwintertonen.pdf>
3. Болотов В.А. Компетентностная модель: от идеи к образовательной программе / В.А. Болотов, В.В. Сериков // Педагогика. – 2003. – №10. – С. 8-14
4. Вятковський З. Прогресивні зміни до розуміння і трактування кваліфікації людини / З. Вятковський // Професійно-технічна освіта. – 2010. – №3. – С. 38-42
5. Гончаренко С.У. Про якість професійної освіти / Семен Устимович Гончаренко // Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи / матеріали IV міжнар. науково-практичної конференції. – Хмельницький: Авіст, 2007. – С. 50-53
6. Дутка Г.Я. Інтеграція фундаментальних знань студентів вищих навчальних закладів економічного профілю / Ганна Яківна Дутка // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2005. – №4. – С. 50-57
7. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред. В.Г. Кремень. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
8. Зеєр Е.Ф. Психология профессий : учеб. пос. для студ.пед. вузов / Е.Ф. Зеєр. – 4-е изд. перераб. и доп. – М.: Академический проект: Фонд "Мир", 2006. – 336 с.
9. Зимняя И.А. Ключевые компетентности как результативно-целевая основа компетентного подхода в образовании. Авторская версия. / И.А. Зимняя. – М.: Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2004. – 40 с.

10. Зязюн І.А. Філософські обриси сучасної дидактики / Іван Андрійович Зязюн // Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи / матеріали IV міжнар науково-практичної конференції. – Хмельницький: Авіст, 2007. – С. 6-14
11. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / під заг. ред. О.В.Овчарук. – К.: “К.І.С.”, 2004. – 112 с.
12. Маркова А.К. Психологія професіоналізму / А.К. Маркова. – М.: 1996. – 309 с.
13. Ничкало Н.Г. Трансформація професійно-технічної освіти України: монографія / Нелля Григорівна Ничкало. – К.: Педагогічна думка, 2008. – 200 с.
14. Равен Дж. Компетентность в современном обществе: выявление, развитие и реализация / Джон Равен: пед. с англ. – М.: "Когито-Центр" 2002. – 396 с.
15. Дрогайцев О.І. Формування інформаційної компетентності студентів вищих навчальних закладів у процесі навчання гуманітарних дисциплін: дис. ... кандидата пед. наук : 13.00.09 / Дрогайцев Олександр Іванович. – Кривий Ріг, 2009. – 333 с.